

Motion till riksdagen

1986/87:Ju129

Per-Olof Strindberg m. fl. (m)

Anhållande och häktning, m. m.

(prop. 1986/87:112)

Propositionen innehåller förslag som bl. a. syftar till att reglerna om domstolsprövning av straffprocessuella frihetsberövanden skall anpassas till den praxis som utvecklats vid tolkningen av Europakonventionen till skydd för de mänskliga rättigheterna. Vi biträder i huvudsak förslagen i propositionen. Vissa förslag kan dock medföra minskad rättssäkerhet för enskilda och bör därför inte antas i oförändrat skick av riksdagen.

Enligt propositionen kräver de snäva tidsfrister som skall gälla i fråga om häktningsförhandlingen att åklagaren muntligen får göra häktningsframställning hos rätten. Inte ens vid häktningsförhandlingen skall åklagaren i skrift behöva redovisa sin inställning.

Med de korta tidsfrister som torde komma att råda är det oundvikligt att öppna möjlighet för åklagaren att göra muntlig häktningsframställning. Vi menar dock att det inte kan accepteras att inget som helst skriftligt underlag från åklagarens sida skall föreligga vid själva häktningsförhandlingen. Det är nödvändigt att åklagaren i skrift klargör grunderna för häktningsyrkandet samt kortfattat anger vilken brottslig gärning den misstänkte skall ha begått. Från rättssäkerhetssynpunkt är det nödvändigt att den misstänkte och försvararen får helt klart för sig vad åklagaren grundar sin talan på. Saknas häktningspromemoria torde arbetet för såväl försvararen som rätten försvåras och tiden för häktningsförhandlingen förlängas. Det kan förväntas att den nya ordningen kommer att kräva utförliga protokoll från häktningsförhandlingen. Vid en eventuell överprövning i häktningsfrågan är det av vikt att inte endast protokoll föreligger, utan att också exempelvis en häktningspromemoria från åklagaren kan bli föremål för bedömning. I rättegångsbalken bör således stadgas att i samband med häktningsförhandling skall åklagaren till rätten samt till den anhållne och hans försvarare överlämna skriftlig häktningsframställning samt protokoll eller anteckningar över vad dittills förekommit under förundersökningen i den mån de har betydelse för prövningen av häktningsfrågan.

Enligt propositionen skall s. k. utredningshäktning införas. Omprövning av häktningsfrågan skall, då utredningshäktning förekommit, ske inom en vecka.

Vi delar den uppfattning som framförs i propositionen att det med de nya fristerna behövs en möjlighet att häkta även i de fall då åklagare inte presenterar fulla häktningsskäl enligt nuvarande ordning. Flera remissinstanser har dock riktat kritik mot förslaget och bl. a. anført att det innebär att en misstänkt kan vara frihetsberövad som anhållen eller häktad under elva

dagar på svagare brottsmisstanke än sannolika skäl. Detta skulle innebära en försämring jämfört med vad som gäller i dag, då en misstänkt som an- hållen kan vara berövad friheten under högst nio dagar. Vi finner denna kri- tik väl motiverad. Det är därför nödvändigt att justera propositionens förslag i denna del. Det kan ske genom att stadga att sedan utrednings- häktning ägt rum skall häktningsfrågan omprövas inom högst fem dagar. Därigenom medför förändringen ingen försämring jämfört med nuvaran- de förhållanden.

Såsom departementschefen konstaterar är effekterna av reformen svår- bedömda. Enligt propositionen skall polisväsendet tillföras 30 nya tjänster som polisassistent och åklagarväsendet två nya tjänster som kammaråkla- gare vid åklagarmyndigheten i Stockholms åklagardistrikt. I övrigt tillförs polisväsendet, åklagarväsendet och de allmänna domstolarna vissa re- surstillskott. Vi menar dock att departementschefen underskattar behovet av personella och ekonomiska förstärkningar till polisen, åklagarna och domstolarna. På många håll har de anställda en pressad arbetssituation re- dan i dag. Den nya ordningen kommer att kräva ytterligare arbetsinsatser, ofta under icke ordinarie kontorstid. Dessa förhållanden talar entydigt för att ytterligare förstärkningar kommer att bli nödvändiga.

Det bör ankomma på vederbörande utskott att utforma erforderlig lag- text.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen, med avslag på propositionens förslag om muntlig häktningsframställning, beslutar att åklagaren senast vid häkt- ningsförhandlingen skall inge skriftlig häktningsframställning samt protokoll eller anteckningar över vad dittills förekommit under för- undersökningen i den mån de har betydelse för prövningen av häkt- ningsfrågan,
2. att riksdagen, med avslag på propositionens förslag om tidsfrist för omprövning av häktningsfrågan, beslutar att vid s. k. utrednings- häktning omprövning av häktningsfrågan skall ske inom fem dagar,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om resursbehovet inom polisväsendet, åklagar- väsendet och de allmänna domstolarna.

Stockholm den 10 april 1987

Per-Olof Strindberg (m)

Nic Grönvall (m)

Ewy Möller (m)

Håkan Stjernlöf (m)

Hugo Hegeland (m)

Margareta Gard (m)

Mona Saint Cyr (m)

Björn Körlof (m)

Sven Munke (m)

Arne Svensson (m)

Göran Ericsson (m)

Jerry Martinger (m)